

Nu ontving ik van DR. A. RECLAIRE onder eenige *H. stagnorum*, een enkel exemplaar van *H. gracilenta* Horv., door hem 6 Juni 1921 te Halsteren (N. Br.) gevangen en blijkt dit een macropter wijfje te zijn. (Zie ook T. v. E., LXV, 1922, p. XI).

Om de serie compleet te maken, moeten nu nog alleen van beide soorten macroptere mannetjes ontdekt worden. Daarbij mag opgemerkt worden, dat HORVATH wel macroptere exemplaren van *gracilenta* kende, maar uitsluitend van het vrouwelijk geslacht en uitdrukkelijk mededeelt, dat deze macroptere exemplaren zeer zeldzaam zijn. Hoe de verhouding van macroptere en brachyptere vormen bij *H. stagnorum* is, kan ik nog nergens vermeld vinden.

Daar de opgaf der vindplaatsen van *H. gracilenta* l. c. ongelukkig incompleet is, door het uitvallen van een woord, geef ik deze hier nogmaals :

Forma brachyptera: 1 ♂. Mook (L.). 25 VIII 1905. (Mc. G.); 1 ♀. Oisterwijk (N.-Br.). IV 1919. (v. d. Wiel); 1 ♀. Leeuwen (G.). V 1920. (v. d. Wiel).

Forma macroptera: 1 ♀. Halsteren (N.-Br.) 6 VI 1921. (Reclaire).

Amsterdam.

D. MAC GILLAVRY.

Aanteekeningen over Rhynchota Homoptera II.

Sinds mijn eerste aanteekeningen op dit gebied zijn twaalf jaren verlopen (zie Entom. Ber. Deel III, No 52, 1 Maart 1910, p. 43). In dien tijd heb ik meermalen in tweestrijd verkeer, of ik dit werk zou hervatten, dan wel nog wachten zou, om dan ineens een nieuwe naamlijst der Nederlandsche *Homoptera* te geven. Het bezwaar was niet gebrek aan gegevens, wel echter de moeilijkheid der determinatie van vele voorwerpen. Daar dit laatste bezwaar nog steeds niet opgeheven is, het aantal der nieuwe aanwinsten voor onze fauna, waarvan de bestemming voldoende zeker is, echter sterk is toegenomen, meen ik verstandig te doen, het reeds bereikte in deze nieuwe reeks vast te leggen.

Uit het volgende blijkt, dat onze *Homoptera*-fauna weder met 31 soorten is toegenomen. Hoe belangrijk dit aantal ook is, toch is het werkelijk bij ons voorkomende

getal *Cicaden* nog in de verte niet benaderd. In mijn bezit is toch een bijna even groot aantal f. n. sp., van welker determinatie ik niet voldoende zeker ben, om hare namen mede in druk te geven, terwijl nog tal van soorten in Engeland, Skandinavië, Duitschland, België en Noord-Frankrijk voorkomen, waarvan de mogelijkheid niet uitgesloten is, dat zij ook bij ons te vinden zullen zijn.

Het aantal Nederlandsche *Homoptera* bedroeg 183; dit moet met 1 verminderd worden. De door BIERMAN in Entom. Ber. N. 30, p. 115 opgegeven *Deltocephalus assimilis* Fall. toch, was niet in zijn verzameling aanwezig; ook de plaats er voor met het etiket ontbrak. Ten overvloede heb ik alle exemplaren van *Deltocephalus* of aanverwante genera met het etiket „Bierman, Arnhem Sept.“, zoo in zijn collectie als in het ongedetermineerde, nagezien, maar nergens was *D. assimilis* te ontdekken. Waar het bewijsstuk ontbreekt, is het beter deze soort te laten vallen en zou vermoedelijk BIERMAN dit zelf reeds gedaan hebben, was hij door zijn ontijdigen dood daarin niet verhinderd.

Het totaal is dus nu 213 soorten, welk aantal spoedig zal stijgen, als de Nederlandsche entomologen mijn streven blijven steunen. Hun, wier namen hieronder voorkomen, mijn bijzonderen dank.

Nog enkele opmerkingen. Verschillende der navolgende soorten zijn door mij reeds vroeger te hooi of te gras vermeld; ik heb daarom steeds bijgevoegd, waar men deze verspreide gegevens vinden kan. Tevens heb ik getracht, na te gaan, of de nu als nieuw genoteerde soorten reeds vroeger vóór FOKKER, al eens opgegeven waren, en, zooals de lezer zien zal, was dit herhaaldelijk het geval. Mij zijn uit de oude opgaven nog een negental soorten bekend, die nog niet teruggevonden zijn. Naar ik verwacht, zullen de meeste, zoo niet allen van dit kleine aantal, wel in eventueel volgende aantekeningen weder opduiken.

**Myndus musivus* GERM. Bunde, langs de Maas, 6. Mac Gillavry, (Maandblad v.h. Natuurhist. Gen. in Limburg, 9e jaargang No. 2, Febr 1920, p. 7).

- * *Megamelus notulus* GERM. Terschelling, 8, Mc G. 1 ♂ brach. (Tijdschr. v. Ent. 57, 1914, p. 94); Leeuwen (G). 9, v. d. Wiel, 1 ♂ brach.; Utrecht, Six (Tijdschr. v. Ent. 6, 1863, p. 12).
- * *Stenocranus lineolus* GERM. Aerdenhout, 3, Mc G. twee ♀♀.
Kelisia vittipennis J. SAHLB. Van deze reeds uit ons land bekende soort, waarvan volgens MELICHAR geen brachyptere exemplaren zouden bestaan, ving ik bij Haamstede, 7, tegelijk met meerdere macroptere exemplaren, verscheidene manlijke brachyptere exemplaren, die ik voor dezelfde soort houd, daar de genitaliën daarvan geheel met de beschrijving overeenkomen. EDWARDS in „The Hemiptera-Homoptera of the British Islands”, 1896. p. 41, vermeldt wel brachyptere exemplaren, die blijkbaar de dekschilden evenals *K. guttula* GERM. ter lengte van het lichaam hebben, maar zich van deze laatste soort onderscheiden door meerdere grootte (3–4 m.m.). Mijn exemplaren zijn even groot als *guttula* ($\pm 2,5$ m.m.) en hebben dekschilden ter halver lichaams lengte, welke geheel zwart zijn. Tot nu toe kon ik deze dieren met geen der beschrijvingen van eenige *Kelisia*-soort identificeeren. Inder tijd ving ik ook een enkel ♂ te Wijk aan Zee, 8; terwijl het voorwerp door Six beschreven in 1876, Tijdschr. v. Ent. 20 p. XXX, waarschijnlijk eveneens hiertoe behoort. Ook hij wist blijkbaar met de determinatie geen raad. Het exemplaar van Six werd gevonden achter het Groot Hoefijzer bij Wassenaar.
- * *Euides speciosa* BOH. Veenendaal, 6, Mc G., twee paartjes.
- * *Liburnia difficilis* EDW. Valkenburg (L.), 6 en 7, Mc G. 2 ♀♀(?); Gulpen, 7, Mc G. 1 ♂; Mook, 8, Mc G. 1 ♂; Schoorl, 6, Klaassen 1 ♀(?).
 Deze soort is alleen in het manlijk geslacht met zekerheid van de verwante *L. pellucida* F. te onderscheiden.
- * *Liburnia obscurella* BOH. Loosdrecht, 4, v. d. Wiel, 1 ♂.
 Deze soort werd ook reeds door Snellen van Vollenhoven, Tijdschrift v. Ent. 6, 1863, p. 12, vermeld.
- * *Liburnia forcipata* BOH. Denekamp, 5, Mc G.; Doetichem, 6, v. d. Wiel.
- * *Liburnia lepida* BOH. Breda (Liesbosch), 8, Mc G. 1 ♂.

- * *Liburnia paludosa* FLOR Mook, 8, Mc G. In de Naamlijst van DE GRAAF, SIX en SNELLEN VAN VOLL., Tijdschr. v. Ent. 5, 1862, wordt ook een *Delphax hemiptera* GERM. genoemd. Volgens OSHANIN, 1912, is dit deze of de volgende soort.
- * *Liburnia brevipennis* BOH. Epen (L.), 6, Mc G.; Mook, 8, Mc Gill.; Terschelling, 8, Mc G. (Deze laatste exemplaren in Tijdschr. v. Ent. 57. 1914, p. 94, als *Liburnia* spec.? vermeld).
- * *Metropis laevifrons* J. SAHLB. Aerdenhout, 8, Mc G. 1 ♂ brach. Volgens OSHANIN is *Stiroma ruficeps* MEL. de macroptere vorm van deze soort. Met het boek van MELICHAR determineerende, was ik ook op laatstgenoemde soort uitgekomen, maar stuitte, evenals boven bij *Kelisia*, daar dit een macroptere soort is.
- Philaenus spumarius* L. In Tijdschr. v. Ent. 53, 1910, p. XXXVI, werd door mij vermeld, dat alle door MELICHAR genoemde variëteiten van deze soort ook in Nederland voorkomen, benevens eenigermate brachyptere exemplaren.
- Terzelfder plaatse wordt gewag gemaakt van donkere variëteiten van
- Philaenus lineatus* L. en
Aphrophora alni FALL.
- * *Pediopsis Megerlei* FIEB. Maasbracht, 7, Uyttenboogaart, 1 ♀. (Zie Jaarboek 1918 van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg pag. 112).
- Idiocerus scurra* GERM. Behalve als de in Aanteekening I genoemde voorwerpen, werd deze soort nog gevangen: Amsterdam, 9, Leefmans; Nunspeet, 7, Mc G.; Deventer, 7, Klaassen. In de lijst van DE GR., SIX en S. v. V. l.c. p. 83: Leiden, Maitland onder den naam van *Jassus crenatus* GERM., wat een synoniem is.
- * *Agallia brachyptera* BOH. Gemert (N.Br.), Licent, 1 ex. Het exemplaar bevindt zich in de collectie LICENT.
- Penthimia atra* F. *var. *haemorrhoea* SCHR. PANZ. Leuvenum, 6, Uyttenboogaart.
- * *Strongylocephalus agrestis* FALL. Terschelling, 8, Mc Gill. (In Tijdschr. v. Ent. 57, 1914, p. 94 ten onrechte vermeld als *Str. Megerlei* SCOTT?) Denekamp, 8, Koornneef.

- * *Deltocephalus punctum* FLOR Mook, 8, Mc G.
- * *Deltocephalus Flori* FIEB.? Terschelling, 8, Mc G. Tijdschr. v. Ent. 57, 1914, p. 04. De aldaar eveneens als nieuw vermelde *D. sabulicola* CURT. was reeds door FOKKER in zijn lijsten opgenomen.
- * *Deltocephalus cephalotes* H. S. Bergen op Zoom, 6, Mc G. 1 ♀.
- * *Athysanns striatulella* EDW. Otterlo 7, Mc G.
Athysanus sordidus ZETT. Deze in Aant. I vermelde soort werd door de GR., SIX en S. v. V. l.c. p. 83, van verschillende plaatsen genoteerd.
- * *Thamnotettix coroniceps* KB. Aerdenhout, 8, Mc G. 1 ♀.
- * *Thamnotettix attenuatus* GERM. Arnhem, 9, Bierman; Oosterbeek, 8, Bierman. Een soort ook reeds door DE GR., SIX en S. v. V. vermeld l.c. p. 82: Katwijk, 8, de Graaf; Geldersche hei. 8, v. Eyndh.
- * *Thamnotettix frontalis* H. S. Bunde, 7, Mc G. 1 ♀. Eveneens in bovengenoemde naamlijst p. 82: Utrecht, Six.
- * *Cicadula cyanae* BOH. (OSHANIN schrijft *cyane*) Oisterwijk, 8, M. Lieftinck, 1 ♀ (Zie Tijdschr. v. Ent. 65, 1922, p. XI. Verslag wintervergadering).
- * *Cicadula frontalis* SCOTT Bergen op Zoom, 7, Mc G. 1 ♀.
- * *Cicadula variata* FALL. Valkenburg, 6, Mc G. 1 ex.
- * *Erythria aureola* FALL. Gemert (N.-Br.) het Lijnt, Licent; Deventer, 7, Klaassen; Otterlo, 7, MC G. In de naamlijst van DE GRAAF, SIX en SNELLEN VAN VOLLENHOVEN p. 83: een voorwerp bij Driebergen, Six, onder den naam van *Jassus anreolus* FALL.
- * *Dicranenra mollicula* BOH. Arnhem 6 en 7, Bierman (determ. Bierman) Aerdenhout, 8, MC G.
- * *Eupteryx immaculatifrons* KB. Epen (L.) 6, MC G. 1 ♂. Volgens OSHANIN een var. van *urticae* F.
- * *Eupteryx spec.?* Een exemplaar te Amerongen 14, 9, 1919 door den heer Schuyt gevangen van een zeer kenmerklijke soort, die ik nog niet determineeren kan. De vleugelteekening doet aan *stellulata* BURM. denken, de vleugelpunt is echter afgerond; verder wordt de schedel van het voorhoofd gescheiden door een scherpe zwarte lijn, die zich over de oogen tot op de zijranden van het pronotum voortzet.

- * *Typhlocyba nitidula* F. Hilversum, 8 en 9, De Meyere.
- * *Typhlocyba candidula* KB. Gemert (N.-Br) Licent.
- * *Typhlocyba crataegi* DOUGL.? Nijmegen, 6 en Oosterbeek 8, Bierman, nog door Bierman gedetermineerd.

Amsterdam.

D. MAC GILLAVRY.

Chalcididae, nieuw voor de Nederlandsche fauna.

Habrocytus tenuicornis FÖRSTER. Onder de sluipwespen, welke in de laatste jaren in mijn laboratorium uit door *Anthonomus pomorum* L. beschadigde appelknoppen te voorschijn kwamen, neemt voornoemde *Chalcidide* eene eerste plaats in. Zij schijnt in ons land algemeen verbreid te zijn. Ik kweekte haar te gelijker tijd met *Pimpla pomorum* Ratz. en *Bracon discoidens* Wesm. Het zal nog uitgemaakt moeten worden, of *Habrocytus tenuicornis* een parasiet van de 1ste, dan wel van de 2de macht is. Ik verkreeg dit sluipwespje in groote hoeveelheden uit materiaal, afkomstig uit Winschoten, Diepenveen, Gendringen, Elst, Ede, Zeist, Boskoop, Goes en Kloetinge.

Alaptus pallidicornis FÖRSTER. Dit sluipwespje, na verwant aan *Litus nigriceps*, eene door mij indertijd in de E. B. beschreven nieuwe soort, ontving ik verleden jaar in eenige exemplaren van den Phytopathologischen Dienst ter determinatie. Het werd gekweekt uit *Psociden*-eieren, welke onder Naarden op een perziktakje gevonden waren.

Blastothrix Schönherri WESTWOOD. Evenals de vorige, behoort deze parasiet tot de miniatuur-sluipwespjes. Lengte nauwelijks 1 m.M. Ook deze soort ontving ik in eenige exemplaren van den Phytopathologischen Dienst, alwaar zij gekweekt werd uit het schildluisje *Phenacoccus aceris* CKLL. (*Dactylopius vagabundus* SCHILL), aangetroffen in eene perzikkas nabij Wateringen (Z.-H.).

Beek, bij Breda.

C. A. L. SMITS VAN BURGST.

October 1921.